

Programska Načela

U uslovima kada bosnjačka zajednica na Kosovu doživljava ekonomski, socijalni i politički kolaps, gdje se na osnovu toga dovodi u pitanje i sami opstanak zajednice; Svjesni sopstvene odgovornosti prema budućnosti generacija, mi kao grupa intelektualaca i aktivista “NAŠA Inicijativa”; Usvajamo:

Programska načela

opstanak, ostanak, odgovornost

Sa ciljem da ukaže na velike probleme koje su zadesile bosnjačku zajednicu, a s namjerom da se do rješenja ovih problema dođe hitnim djelovanjem i mobilizacijom svih članove društva, a posebno onih najodgovornijih; a u duhu solidarnosti i transparentnosti, ovaj program sa svim smjernicama i uputama, usvojen je od strane grupe mladih aktivista i intelektualaca “NAŠA Inicijativa”.

Ovaj program ima 4 poglavlja o najvažnijim pitanjima koje se tiču opstanka bosnjačke zajednice na Kosovu. One uključuju analizu trenutnog stanja o najugroženijim segmentima institucionalnog, društvenog i privatnog života u našoj zajednici. Također, osnovne smjernice za hitno djelovanje uključuju principe i ciljeve, kao i prikaz i prijedloge konkretnih akcija koje bi se trebale preduzeti za rješavanje problema.

OPSTANAK I ODGOVORNOST

Hrabro i ponosno se noseći sa svim problemima u prethodnim sistemima, ponekad vrlo okrutnim i netolerantnim, kao autohtono stanovništvo na Kosovu, bosnjačka zajednica je vijekovima čuvala svoj identitet, kulturu i tradiciju. Danas, više od 20 godina nakon rata, Republika Kosovo kao nezavisna i suverena država, na najbolji mogući način je regulisala pitanje nacionalnih manjina. Kao i u svakoj liberalnoj demokratiji, kosovski Ustav i zakonodavstvo omogućava i garantuje sva prava i slobode nevećinskim zajednicama, poštujući principe multikulturalizma. Međutim,

kako se poslednjih godina politička i ekonomska situacija na Kosovu drastično destabilizovala, a kako su pojedine interesne grupe i političke elite to koristile, ova prava i slobode se uveliko krše, ne primjenjuju i ne koriste na adekvatan način. Iz tih razloga smatramo da se, nakon stotine godina opstanka na ovim prostorima, suočavamo sa velikom krizom, društvenom i ekonomskom, odnosno nalazimo se u stanju egzistencijalne ugroženosti. Iz ovoga proizilazi legitimno pravo i obaveza na djelovanje sa ciljem opstanka i ostanka na svojim ognjištima.

Društvo

Ukoliko neka društvena skupina (zajednica) izgubi svoj identitet, neće preživjeti kao takva. Ukoliko institucije koje reproduciraju jezik i kulturu, poput škola, medija, muzeja i slično, budu zatvorene, tada se identitet ne može jednostavno prenijeti s jedne generacije na drugu. Štoviše, ukoliko se ravnoteža stanovništva (migracija) na određenom području promjeni, to također može omesti društvenu reprodukciju.

Kultura i identitet

Pripadnost određenoj kulturi govori nam 'ko smo', a upravo je ovaj proces samoidentifikacije ključan za opstanak nacionalnog identiteta.

Dakle, identitet može se ojačati kada se strategije kulturnog nacionalizma manifestiraju kao 'kulturna autonomija'. Kulturna autonomija uključuje jamčenje određenih prava u odnosu na sredstva kulture reprodukcije; kontrolu i jačanje škola (obrazovanje), mediji, književnost, tradicija, vjerske institucije, nevladinih organizacija i sl. Pošto, i dalje, država ostaje najveći finansijer kulturne produkcije, u saradnji sa državnim institucijama kao budući predstavnici naroda bi trebali koristiti sve mehanizme kako bi povećali izdvajanje sredstva za bošnjačku umjetničku produkciju, kao i zaštitu materijalne i nematerijalne kulturne baštine u bošnjačkoj zajednici.

Osim toga zalagat ćemo se za jačanje svog identiteta, tako što ćemo se fokusirati i na jasnu i modernu kulturnu politiku, koja podrazumijeva uvažavanje vrijednosti multikulturalnosti Kosova, njenu otvorenost za nove tehnologije i tendencije. Naime, multikulturalna društva mogu se održati zajedno, jer se demokratija ne

zasniva samo liberalnom slobodom pojedinca i pravima na političko sudjelovanje, već i pravima socijalnih i kulturnih partnerstava na generalnoj osnovi. Dakle, Bošnjaci kao autohtono stanovništvo na Kosovu, trebaju biti ‘most’ u težnji stvaranja opće političke kulture (pravedno društvo, jednakost, sloboda) koja podrazumijeva priznavanje od strane svih građana, bez obzira na kulturno porijeklo i nacionalni identitet. Ovo se može postići tako što će kulturološki, etnički i religijski, odnosno različiti stilovi života u kosovskom društvu imati pravo postojati jednako s drugima - i jedni s drugima. Zajednički nivo političke kulture trebalo bi se stvoriti nezavisno od nivoa subkultura, te se po ovim principima može izgraditi jak osjećaj pripadnosti u vidu “Kosovske nacionalne zajednice”. Jedini preduvjet ravnopravnog suživota pravde je da zaštićena uvjerenja i prakse nisu u suprotnosti s primjenjivim Ustavnim načelima. Na osnovu ovoga može se reći da je, ‘konstitucionalizam’ prijeko potreban u kosovskom društvu, a ne nacionalizam, a za to služe principi liberalne političke kulture. Dakle, u pluralističkim društvima ovo se može postići samo političkom voljom, zajedničkim interesima i dimenzijom javne komunikacije, a ne prividnim prirodnim i kulturnim načelima takozvanog homogenog naroda (kriteriji jedne kulture se ne smiju primjenjivati u vrednovanju i ocjenjivanju drugih kultura).

Za kraj ovog bitnog djela može se zasigurno reći da multikulturalizam iako podržava održavanje više kulturnih skupina u jednom političkom društvu, također zahtijeva postojanje zajedničke kulture. Članovi svih društvenih skupina na Kosovu morat će steći zajednički politički jezik i konvencije ponašanja kako bi bili u mogućnosti da efikasno sudjeluju u natjecanju za resurse i zaštitu sopstvenih zajednica kao i pojedinačnih interesa u zajedničkoj političkoj areni.

Da bi se u praksi primjenjivali ovi principi potrebna je sveobuhvatna saradnja svih regiona gdje žive Bošnjaci i afirmacija bošnjačke kulture, na primjer kroz posebne zahtjeve za povećanje izdvajanja budžetskih sredstava za projekte iz obrazovanja i kulture u bošnjačkim naseljima. Jako je potrebno finasiranje stalnih postavki etnoloških eksponata, i aktivnosti domova kulture i bošnjačkih kulturnih centara. Kroz kulturne, naučno-obrazovne i sportske aktivnosti, posebno treba uključiti sve društvene aktere i pojedince u radu bošnjačkog kulturnog centra u Prizrenu. Bez obzira na političko ili drugo opredjeljenje, bošnjački kulturni centar u Prizrenu treba biti na usluzi svim Bošnjacima na Kosovu. Nadalje, veoma je bitna afirmacija bošnjačke kulture i historije kroz manifestaciju renomiranih bošnjačkih

kulturno umjetničkih društava, svih sportskih klubova, nevladinih organizacija-bez političkog uticaja, medija i slično. Međutim, bez saradnje sa maticom Bosnom i Hercegovinom, kao i našom braćom u Sandžaku i Turskoj, ovakva vrsta promocije i afirmacije se vrlo teško može postići. Ako Albanci, kroz pomoć i saradnju sa svojom braćom u Albaniji, kosovski Turci sa Turskom, a Srbi sa Srbijom-promovišu svoje vrijednosti, Bošnjacima će i dalje biti vrlo teško da sami, bez ikakve pomoći i saradnje, promovišu svoje u jednom multikulturalnom društvu. Iz ovih razloga, potrebno je stiumulirati intenzivniju saradnju sa braćom iz Bosne i Hercegovine i Sandžaka.

Osim regionalnog, treba se zalagati i za povezivanje sa svjetskim i evropskim kulturološkim tokovima uz afirmaciju i promociju bošnjačkog kulturno-historijskog naslijeđa.

Obrazovanje i nauka

Jedan univerzitetski profesor iz Južne Afrike napisao je poučnu poruku: “Da bi uništili jedan narod nisu vam potrebne nuklearne bombe niti dalekometne rakete. Dovoljno je smanjiti kvalitet obrazovanja”. Mi bi još dodali da od kvaliteta obrazovanja zavisi kvalitet naše budućnosti. Zdravstvo, Pravda, Ekonomija, Infrastruktura..., direktno zavise od kvalitet obrazovanja u jednom društvu.

Problemi sa kojima se suočavamo.

- Prvi i osnovni problem je pad broja Bošnjaka u obrazovanju u svim sredinama na Kosovu. Kao glavni razlozi ovoga mogu se navesti emigracija i asimilacija, kao i upis bosnjačke djece u nastavi na albanskom, turskom ili srpskom jeziku. Često se može čuti od pojedinih roditelja da je, zbog velikih problema sa kojima se suočava, nastava na bosanskom jeziku neatraktivna, te da bošnjačka zajednica ‘nestaje’ i da se bošnjačka zajednica postepeno ‘gasi iz ovog regiona’. Posebno se treba uzeti u obzir ekonomska osnova bošnjačke zajednice u Mitrovici jer je uništena a osim toga nema daljnjih podsticaja za bošnjačku zajednicu da nastavi svoje postojanje u Mitrovici bez obrazovanja. Pad broja bošnjačke djece čini obrazovanje na bosanskom jeziku izazovnim.

- Iako je pravni okvir u velikoj mjeri uspostavljen i radi, glavna kritika je da ne postoji sveobuhvatna strategija ili politika o obrazovanju za bošnjačku zajednicu.
- Dostupnost i standard udžbenika na bosanskom jeziku smatra se veoma lošim; knjige prevedene sa albanskog takođe su lošeg kvaliteta. Udžbenici su se tradicionalno uvozili na Kosovo iz Bosne i Hercegovine (BiH); to sada nije moguće zbog pogoršanja političke situacije među državama.
- U nastavnom planu je malo sadržaja o istoriji i kulturi Bošnjaka. Uključivanje bošnjačke zajednice u izradu nastavnih planova i programa je veoma ograničeno.
- Bošnjačka zajednica nema smisleni udio u imenovanju koordinatora bošnjačkog obrazovanja na općinskom nivou.
- Nedostaci na strani ponude Vlade i na strani potražnje predstavnika bošnjačke zajednice doveli su do nedostataka koji su evidentni u implementaciji ustavnih i zakonskih garancija za obrazovanje bošnjačkog stanovništva.
- Važan faktor koji utiče na obrazovanje bošnjačke zajednicu je nedostatak političke pažnje prema Bošnjacima od strane političkih stranaka koja kontroliše Ministarstvo obrazovanja, nedostatka profesionalizma i administrativnog kontinuiteta.
- Ne postoji poseban zakon o obrazovanju manjina, iako postoji zakon o obrazovanju na opštinskom nivou koji se bavi obavezama opština u obrazovanju uopšte. Još jedan nedostatak je administrativno uputstvo o broju učenika koji su potrebni za formiranje razreda u urbanim područjima; koje ne dozvoljava mali broj učenika za pripadnike nevećinskih zajednica.
- Postoji bojaznost da različiti autori pišu knjige po vlastitom nahođenju bez jedinstvenog pristupa bošnjačkom identitetu; kao rezultat toga, ne postoji adekvatna zastupljenost bošnjačkog identiteta u školskim udžbenicima.
- Postoji velika zabrinutost zbog razvoja događaja u opštini Prizren i Dragaš, gdje se bošnjački učenici podstiču na upis u nastavu na albanskom i srpskom jeziku u pojedinim selima Župe, Podgor i Gora, pa se samim tim i prouzrokuje gašenje nastave na bosanskom jeziku.
- Bošnjački učenici koji pohađaju nastavu na srpskom jeziku u sjevernom djelu Kosova su izloženi pravoslavnom vjerskom obrazovanju i njihovim

pravoslavnim slavljima; ovo se doživljava kao pokušaj asimilacije bošnjačke zajednice.

- Bezbjednosno okruženje je jedno od glavnih oblasti zabrinutosti. Incidenti nasilja nad pripadnicima bošnjačke zajednice utiču na samu bezbjednost u školi. Interakcija između bošnjačkih učenika i studenata sa onima iz drugih zajednica je niska u mnogim oblastima. Često se dešava da naši učenici budu ‚pretučeni‘.
- Školska infrastruktura predstavlja veliki problem, a uslovi nastave za bošnjačku zajednicu se smatraju veoma lošim. Učenici su smješteni u male prostorije koje se ne održavaju.
- Što se tiče predškolskog obrazovanja u Prizrenu, Bošnjaci su se suočavali sa problemima dugi niz godina jer se predškolsko obrazovanje ne nudi. Posebno treba obratiti pažnju na situaciju u osnovnoj školi ‘Lek Dukagjini’, gdje nastavu obično pohađa nekoliko stotina bošnjačkih učenika od 1. do 9. razreda. U ovoj školi je neophodno da Bošnjaci imaju predškolsko obrazovanje.
- Dodatni problem je školski transport i topli obrok. U većini slučajeva nema besplatnog transporta za učenike koji putuju iz ruralnih sredina, a to se doživljava kao jedan od velikih problema koje treba riješiti lokalna samouprava odvojeno u opštini Prizren - posebno za učenike srednjih škola.
- Dostupnost i standard udžbenika na bosanskom jeziku smatra se veoma lošim. Nedostaju udžbenici za osnovnu i srednju školu, posebno u srednjim školama u kojima gotovo da i nema udžbenika na bosanskom jeziku. Knjige koje su prevedene sa albanskog na bosanski smatraju veoma su lošeg jezičkog kvaliteta. Zbog toga, knjige su morale biti uvezene iz Bosne i Hercegovine; ovo je djelom bilo sankcionisano od strane Vlade Kosova, pa nije obezbjeđeno nikakvo finansiranje. Pored toga, ovaj uvoz udžbenika sada nije moguć zbog političke situacije između Kosova i Bosne i Hercegovine;
- Opšti utisak je da postoji potreba za kvalifikovanim nastavnicima u nastavi na bosanskom jeziku. Nije kvantitet već kvalitet koji je najvažniji u nastavi na bosanskom jeziku. Na primjer, nekada nije korisno za bošnjačke učenici da imaju albanskog nastavnika koji predaje engleski jezik, dok učenici ne govore albanski. Stoga bi udžbenici za albanski kao strani jezik bili korisniji i prilagođeni.

- Zbog raznih oblika korupcije i drugih zloupotreba od strane političkih elita koji godinama ugrožavaju kvalitet obrazovanja kroz upošljavanje kadrova za novac ili po stranačkoj osnovi, djeca postaju žrtve neadekvatnog kadra, ostavljaju se posljedice na obrazovanje i etičkom formiranju kroz lose učitelje, nastavnike i profesore.
- Uzrok velikog 'hendikepa' nepoznavanje albanskog jezika, gdje se mladi susreću sa velikim problemima prilikom zapošljavanja, treba potražiti u načinu održavanja časa albanskog jezika u nastavi na bosanskom. Dok je albanski jezik drugi jezik u bošnjačkim školama, bošnjačka zajednica se još uvijek susreće sa problemima jer albanski udžbenici nisu dostupni kao udžbenici stranog jezik; isti se udžbenici koriste i za Albance čiji je jezik maternji.
- Ne postoji univerzitet na bosanskom jeziku, čak i oni smjerovi koji su do sada egzistirali u Prizrenu i Peći, zbog neakreditacije su zamrznuti. Bošnjački studenti se suočavaju sa velikim problemima pri upisu na fakultete, kako zbog nepoznavanja albanskog, tako i zbog finansijskih poteškoća. Zajednica je ostala bez prava visokoškolsko obrazovanje.
- Bosna i Hercegovina nema značajnu ulogu u podržavanju obrazovanja Bošnjaka na Kosovu. Bošnjaci koji steknu diplome u Bosna i Hercegovine imaju poteškoće u priznavanju/nostifikaciji istih od strane kosovskih vlasti. Bošnjake sa diplomama iz Srbije priznaju samo srpske institucije na Kosovu.
- Opšti je utisak da stipendije za bošnjačku zajednicu ne postoje. Na primjer, studenti koji žele da se upišu u smjerove medicine moraju da putuju na velike udaljenosti u potpunosti na svoj trošak. Kao rezultat toga, neki Bošnjaci šalju svoju djecu u turske škole kako bi iskoristili stipendije koje tamo dobijaju.
- Opština Sjeverna Mitrovica ne sprovodi nijedan zakon o obrazovanju i ne postoji škola na bosanskom jeziku.
- U bošnjačkim sredinama fale biblioteke i čitaone. Također, ne postoji Institut za nauku i istraživanje, niti bilo kakva slična organizacija u bošnjačkoj zajednici, iako nam zakon dozvoljava ovakvu vrstu organizovanja i djelovanja.

Ono što je potrebno uraditi.

- Obrazovni sistem najprije treba zaštititi od raznih oblika korupcije i drugih zloupotreba od strane političkih elita koji godinama ugrožavaju kvalitet obrazovanja kroz upošljavanje kadrova za novac ili po stranačkoj osnovi. Prije nego se uradi precizna strategija i plan o reformi u obrazovanju na bosanskom jeziku, treba procesuirati sve one koji su odgovorni za zloupotrebu položaja koji su direktno ili indirektno odgovorni za uništenje obrazovanja na bosanskom jeziku.
- Smatra se imperativom da se pripremi i usvoji strategija nastave na bosanskom jeziku, kreirajući kvalitetne udžbenike sa adekvatnim prevodima na bosanski jezik i stvarajući osnovne uslove tehničke prirode.
- Vlada Kosova u saradnji sa bošnjačkim predstavnicima i civilnim sektorom treba da poveća potrošnju na obrazovanje na najmanje regionalni prosjek. Pored toga, trebalo bi da imenuje nezavisni panel eksperata koji će izvršiti pregled nastavne infrastrukture / odredbi u cilju preporuke strategije za fundamentalno transformisanje obrazovnog sistema na Kosovu.
- Upotrebiti sve mehanizme i kadrove za pokretanje predškolske nastave tamo gdje je potrebno.
- Ojačati stručne srednje škole (tehnička, ekonomska) kako bi stvorili adekvatne uslove za normalan pristup tržištu rada.
- Neophodno je ispraviti odredbe i omogućiti nastavu na bosanskom jeziku eliminiranjem praga za broj učenika potrebnih za formiranje razreda u osnovnim školama.
- Treba se povećati ulaganja u udžbenike na bosanskom jeziku za sve predmete, na svim nivoima obrazovanja. Pored toga, Vlada treba finansijski podržati uvoz odgovarajućih udžbenika vezanih za nastavni plan i program iz Bosne i Hercegovine, gdje je to potrebno, i ukloniti sva postojeća trgovinska ograničenja.
- Treba da se poveća broj univerzitetskih smjerova dostupnih na bosanskom jeziku. Ako nije moguće održati smjerove na neakreditovanim Univerzitetima, iskoristiti sve mehanizme i kadrove za otvaranje smjerova na Univerzitetu Priština, kao jedini akreditovani.
- Treba da se identifikuju principi najbolje prakse iz inostranstva i da se usvoje odgovarajuće mjere na Kosovu kako bi se osiguralo da su nastavnici

adekvatno kvalifikovani da predaju, i da se njihova nastava redovno prati, a rezultati se objavljuju.

- Vlada Kosova treba da radi sa timom lidera bošnjačke zajednice da izvrši pregled odredbi za nastavu, školsku infrastrukturu i transportne objekte za bošnjačku zajednicu. Ovo bi trebalo podržati obavezom da se povećaju sredstva za škole, opremu i nastavnike, kao i besplatan transport i topli obrok za učenike iz ruralnih sredina.
- Treba uvesti vjeronauku kao izborni predmet na svim nivoima.
- Predstavnicima bošnjačke zajednice, u saradnji sa vladom Kosova i dijasporom, treba da omogući određeni broj stipendija za bošnjačke studente i traži međunarodno finansiranje za to. Ova inicijativa se može predstaviti potencijalnim donatorima kao sredstvo za očuvanje multietničkog karaktera Kosova i povećanje zadovoljstva zajednice na Kosovu.
- Nastavnici treba da budu obučeni da rade sa različitim zajednicama kroz zajedničke obuke. Važno je i obezbijediti čisto i prijatno okruženje za učenje i nastavu.
- Jezik Bošnjaka je 'Bosanski' a ne 'Bošnjački', ali nažalost mnogi još uvijek koriste termin 'Bošnjački'. Bošnjačkim nastavnicima su potrebni redovni seminari sa akreditovanim predavačima iz zajednice na kursovima kao što su bosanski jezik, i bosanska književnost, istorija, muzika i likovno obrazovanje. Ova četiri kursa čine suštinu obrazovanja na bosanskom jeziku i Bošnjaka uopšte.
- Iskoristiti zastarjele objekte koje ne služe nijednoj svrsi (seoske hale, dvorane) za otvaranje biblioteka i čitaona u bošnjačkim sredinama.
- Uspostavljanje uslova za kreiranje znanja, razvoj tehnologija i inovacija kroz istraživanja i razvoj intelektualnih potencijala. Omogućiti osnivanje Institua za nauku i istraživanje bošnjačke zajednice Kosova, kao obezbjeđivanje sredstava za otvaranje Univerziteta na bosanskom jeziku.

Nakon uvođenja nastave na bosanskom jeziku, odmah poslije rata 1999. g., narodnom voljom, ušli smo na velika vrata bošnjačke i kosovske historije i obnovili svoje pravno narodno naslijeđe iz bivše zajedničke države, koje je bilo suspendirano od strane nasilničkog i zločinačkog režima u devedesim godinama

prošloga vijeka. Nakon 20 godina, umjesto da se priča o našim uspješnim studentima, stručnjacima, naučnicima; istraživanjima, dostignućima; govori se o gašenju nastave, spajanju odjeljenja, gubitak smjerova na Univerzitetima, iseljavanju bošnjačkih učenika... Ne smije postojati čovjek niti organizacija koja će nam zatvarati škole na bosanskom jeziku i bez velike borbe podmuklo nas istjerati sa našeg terena koji je historija izdvojila za naš narod, kao autohtoni na Kosovu - tim prije što smo i jedinstven dio ponosnog bošnjačkog naroda i nacije u Bosni i Hercegovini i državama regije! A Kosovo je naša domovina!

Vjera

Vjera posjeduje sposobnost reproduciranja svog 'mi' identiteta kroz generacije. Vjera je sposobna prouzročiti osjećaj samoidentifikacije, te učvršćivanjem etnonacionalnog identiteta sa vjerom dovodi do vrlo definiranih i jakih identiteta.

Treba izgraditi jake odnose i uslove za bolju koordinaciju sa institucijama Islamske Zajednice na Kosovu, Bosne i Hercegovine, Sandžaku i Turskoj.

Dijelimo zabrinutost muslimana u svijetu usljed istupa pojedinaca i pojednih zvaničnika na Zapadu koji neodgovorno ili zlonamjerno poistovjećuju islam i muslimane sa grupama i pojedincima koji uzurpiraju vrijednosti i ustanove islama.

Dijaspora

Treba više posvetiti pažnju našoj dijaspori i saradnji sa njom, posebno po pitanju održavanja kulturno-tradicionalnih veza kao i obrazovanja.

Prvenstveno treba raditi na institucionalnom jačanju veza i saradnje sa našim građanima u inostranstvu. Najbolji način za ostvarivanje ove saradnje je postavljanje Bošnjaka u ključnim departamentima ministarstava koji se odnose na rad sa dijasporom. Posebno treba gajiti dobre odnose i saradnju sa ljudima iz humanitarnih organizacija, poput 'Šar', 'Humman', 'Džemat Kosovskih Bošnjaka' i ostalih, kao strukturama koji su godinama zaslužni za očuvanje naše vjere, kulture, tradicije, identiteta i jezika u inostranstvu. Treba uključiti dijasporu u politička odlučivanja na Kosovu, i podstaći na usku saradnju po pitanju ekonomskog razvoja, investiranja i humanitarnih akcija na Kosovu.

Zdravstvo

Stanje u zdravstvenom sektoru izuzetno je loše. Zato je neophodna široka društveno-politička akcija koja se posebno može realizirati sa pozicije vlasti kojom bi se izvršila temeljna reforma u etičkoj, profesionalnoj i organizacionoj dimenziji strukture zdravstvenih ustanova. Potrebno je u svim sredinama gdje žive Bošnjaci omogućiti zdravstvene usluge. Osim toga, potrebno je spriječiti masovni odlazak školovanih zdravstvenih radnika u inostranstvo.

Sport

U cilju razvoja sporta koji doprinosi odgoju i razvoju te očuvanju zdravlja djece i omladine, treba se zalagati za razvijanje sportske infrastrukture (veliki fudbalski stadion u Župi), osnivanje novih sportskih klubova (u Župi i Gori) i stimuliranje postojećih (poput Fudbalski klub ‚Behar‘ u Vitimirici), kao i sistematsko finansiranje ostalih sportskih organizacija.

Mediji

Na lokalnom nivou, Bošnjaci nemaju pristup medijima koji bi promovisali bošnjačku kulturu i jezik. Na centralnom nivou, bošnjačku zajednicu pokriva Radio televizija Kosova nacionalni emiter, ali sa vrlo malom minutažom. Iz ovih razloga, a kako nam i zakon to garantira, bošnjačkoj zajednici je potreban jedan nacionalni ili privatni emiter, koji će uveliko promovisati bošnjački kulturu, vjeru i jezik, a osim toga i omogućiti bolju saradnju između Bošnjaka na Kosovu i u Regionu. Iako postoje par radio-stanica, kao i web-portala na bosanskom jeziku, oni su pod velikim političkim uticajem, a i vrlo malo koriste ‘novinarsko istraživanje’, uglavnom djeluju po principu ‘copy-paste’. Iz tih razloga, je jako potrebno pratiti savremene inovacije, održavati web-portale na bosanskom jeziku, nezavisno i nepristrasno-bez političkih pritisaka i uticaja, uraditi njihovu profesionalizaciju i koristiti novinarsko istraživanje.

Porodica, demografija i afirmacija mladih

Potrebno je promovirati vrijednosti braka između muškarca i žene i porodice kao temelja stabilnog i zdravog društva.

Treba insistirati na zaštiti žene – majke, i porodica sa više djece. Treba podržavati i raditi na unapređenju predškolskog obrazovanja, a posebnu pažnju treba posvetiti odgoju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama i djece bez roditelja.

Pojačat ćemo napore, uz sistematske mjere, koje će stimulirati pomoć porodicama sa više djece i tako zaustaviti negativan trend nataliteta zbog migracije u bošnjačkoj zajednici.

Također, od kvaliteta mladih zavisi kvalitet budućih generacija. Zato je naša primarna obaveza, kao što je i ova inicijativa, da se sa svih pozicija, a posebno pozicije vlasti, uspostavi ambijent u kome će se mlade generacije kvalitetno odgajati i obrazovati u kome će moći afirmirati svoje kvalitete formirajući se kao sposobne i čvrste ličnosti spremne da ponesu breme lične, porodične i kolektive odgovornosti.

Rodna ravnopravnost

NAŠA Inicijativa promoviše jednaka prava za sve žene, te podržava njihovu punu participaciju u svim sferama društvenog i političkog života na Kosovu.

Republika Kosova je tradicionalno društvo u kojem se žene svaki dan bore za bolji položaj. Ustaljeni stereotipi o ulozi žene u društvu, niže plate i duži periodi nezaposlenosti samo su neki od problema s kojima se suočavaju žene na Kosovu.

Proces uvođenja rodne ravnopravnosti u sve oblasti društvenog života na Kosovu zahtijeva, prije svega, djelovanje u smislu promjene svijesti i povećanja znanja o uzrocima i posljedicama diskriminacije na osnovu pola. Stoga je ovo veoma dugotrajan proces koji uveliko zavisi od brojnih društvenih okolnosti i uticaja na globalnom, regionalnom i lokalnom nivou, te zahtijeva korjenito restrukturisanje i reformu institucionalnih politika.

Primjeri neravnopravnosti polova najuočljiviji su kada je u pitanju učešće žena u javnom i političkom životu, zatim njihov položaj na tržištu rada koji je

karakterističan po višestrukoj opterećenosti žena u domenu tržišne ekonomije, te povećano nasilje nad ženama, uključujući i nasilje u porodici.

U posljednjih deset godina na Kosovu nisu uloženi značajni naponi na razvijanju domaćeg pravnog, institucionalnog i političkog okvira za primjenu principa ravnopravnosti polova koji su mahom usklađeni sa međunarodnim standardima.

Rješenje

NAŠA Inicijativa će promovisati rodnu ravnopravnos, kroz javno zagovaranje i aktivnosti na podizanju svijesti o rodno zasnovanoj diskriminaciji.

Promocija ideje rodne ravnopravnosti zastupljena je u svim programskim oblastima NAŠA-e, takođe, realizovaće ciljne aktivnosti koje su usmjerene na jačanje svijesti, zaštitu i podršku realizaciji prava žena, kao što su sprečavanje ranog stupanja u brak te unapređenje njihovog obrazovanja kroz sticanje novih znanja i vještina, naročito u oblastima informacionih tehnologija.

Ekonomija

Potrebno je da u saradnji sa lokalnim firmama, malim poduzetnicima, poljoprivrednim proizvođačima, biznismenima, vlasnicima restorana i hotela, trgovcima, ugostiteljima..., podržati izradu adekvatnih lokalnih i individualnih biznis planova za razvoj turizma, poljoprivredne proizvodnje, malog biznisa, uslužnih djelatnosti, i slično. Veoma je bitno uključivanje i naše dijaspore, kao najvažnijeg djela našeg društva, u sve ove procese. Promocija i podrška investicionim projektima i ulaganjima iz dijaspore će imati poseban pozitivan tretman.

Iako zakon o Državnoj službi garantira 10 procenata zapošljavanja manjinskih zajednica, procenat zastupljenosti je daleko ispod ovog praga. Treba zahtjevati obnovu institucionalnog mehanizma za obavezu vlade za izdvajanje dodatnih budžetskih sredstava za zapošljavanje pripadnika nevećinskih zajednica u administraciji, bordovima, agencijama, te unapređenjima u policiji, vojsci, sudstvu, i tako dalje. Posebno se treba osvrntu na pitanje nedovoljnog učešća Bošnjaka Kosova u diplomatskoj službi, gdje primjera radi, Turci imaju ambasadora

(Bangladeš) i veliki broj diplomata, dok naša zajednica nema iako je statistički, brojnija od naše bratske turske zajednice.

Decentralizacija

Lokalna samouprava kao jedan od pokretača razvoja pojedinih regija, igra ključnu ulogu u ekonomskoj sigurnosti i opstanku jednog društva. Iz ovih razloga, decentralizacija zauzima posebno mjesto u djelu koji govori o ekonomskim problemima sa kojima se suočava bošnjačka zajednica. Nakon izgubljenih 15 godina i ‘praznih’ obećanja o formiranju bošnjačkih Opština, naše sredine koje su ispunjavale uslove za decentralizaciju pretrpjele su velike ekonomske, demografske, ekološke i političke gubitke. Zbog ignorisanje formiranja lokalne samouprave, neiskorišćeni su resursi za razvoj, a kao posljedicu toga imamo veliku migraciju-odljev mozgova, odlazak mladih i sve veće siromaštvo. Decentralizacija je Ustavno i zakonsko pravo Bošnjaka Kosova, kao što je i predviđeno po Ahtisarijevom planu. Bošnjački narod kao treća zajednica po broju stanovnika na Kosovu, je diskriminirana po ovom pitanju. Lokalna samouprava bi donijela velike mogućnosti za razvoj, ako se preko lokalnog ekonomskog razvoja, pristupi standardima na bazi bogatstva lokalnih resursa. Kašnjenje oko opština u regijama gdje žive Bošnjaci, zakasnilo se i sa afirmacijom lokalnog ekonomskog razvoja ovih regija u vidu pokretanja mikro, malih i srednjih preduzeća.

Nakon 15 godina nepodnošenja zahtjeva, umjesto obilježavanja godišnjica opština, ove regije su do sada pretrpjela ogromnu štetu u svim segmentima, a za šta najveću odgovornost snose predstavnici bošnjačke zajednice.

Formiranjem opština, pogotovo u regiji ‘Župa’, sa posebnom pod-administrativnom jedinicom ‘Podgor’, doprinijelo bi ubrzanjem ruralnog razvoja (kao i opština Vitimirica i opština Gora sa pod-administrativnom jedinicom ‘Restelica’). Da bi se eliminisali svi ovi propusti, potrebno je hitno podnijeti zahtjev za opštine, dok još postoje uslovi za to (bošnjačko stanovništvo u Vitimirici i Gori ‘nestaje’). Prvo treba upotrebiti sve moguće domaće mehanizme kako bi se ovaj zahtjev uzeo u razmatranje. Sa ciljem da se ustraje sa ovim pitanjem, sljedeći korak bi bio i upotreba međunarodnih mehanizama, kao i ‘građansku neposlušnost’, odnosno proteste i iskazivanja nezadovoljstva, a sve u skladu sa Ustavom i zakonima, jer smo, očigledno, diskriminirani. Nedobijanjem

opština, nanijeta je velika šteta u zapošljavanju mladih kao najugroženijih članova jednog društva. Bez opština, nisu adekvatno iskorišćenje strukture kvalitetnog zemljišta koja posjeduju potencijala za poljoprivrednu proizvodnju, stočarstvo, voćarstvo, industrijske sirovine, te prerada poljoprivrednih proizvoda. Sa formiranjem opštine otvara se do sada zanemarivana mogućnost, da se ove regije približavaju ruralnim fondovima, pa se u tom smislu očekuju minimalna ulaganja godišnje od najmanje 1.500.000 eura, zbog čega će po tom osnovu imati veoma pozitivne efekte. Značajnije će se pomenuti i valorizovati turistički resursi, sa segmentiranjem rekreativno – sportskog i zdravstvenog turizma. Pored pristupa evropskim fondovima za ruralni razvoj, brojne su mogućnosti i za konkurisanje za sredstva i od resornih ministarstava, a u svakom slučaju tu je i dijaspora.

Sveobuhvatan razvoj turističke djelatnosti podrazumijeva integralni pristup u stvaranju uslova za valorizaciju postojećih prirodnih vrijednosti i stvorenih materijalnih kapaciteta.

Multiplikativni efekti od turizma ogledaju se u podsticanju razvoja komplementarnih sektora - prije svega trgovine, zatim poljoprivrede, saobraćaja, komunalnih i zanatskih usluga, finansijskih institucija. U neprivrednim oblastima turizam je snažni generator razvoja zdravstva, kulture i sporta. Zahvaljujući turizmu, ove delatnosti mogu znatno proširiti materijalnu bazu, kao i strukturu sadržaja i usluga koje, pored turista, može koristiti i lokalno stanovništvo.

Jedan od najvećih doprinosa realizacije razvoja turizma je mogućnost većeg zapošljavanja lokalnog stanovništva. To je posebno važno ako se uzmu u obzir veća stopa nezaposlenosti kod naše zajednice u odnosu na kosovskom nivou.

Ograničavajući faktori razvoju turizma jesu ugroženost životne sredine, nedostatak adekvatnih turističkih kapaciteta i nedovoljna aktivnost lokalnih vlasti na promociji turističkih atrakcija na ovom području.

Strateški položaj naselja, konkretno za regiju Rečane sa prekrasnim predjelima Šar planine i rijeke Bistrice, u neposrednoj blizini dva velika grada Prizren i Tetovo, predstavlja strateški faktor integracije u šire regionalno okruženje i relevantan je činilac unutar - teritorijalne organizacije čitave teritorije.

Na bazi razvoja komplementarnih aktivnosti uz maksimalno aktiviranje lokalnih razvojnih resursa (prvenstveno radne snage), formiraće se svojevrsni pojas aglomeriranja aktivnosti. Strateškoj važnosti posmatrane teritorije značajno doprinijeti u slučaju regije Rečane, kao potencijalne opštine, put koji spaja Prizren i Tetovo.

Informacije naprijed iznijete, idu u prilog mogućnosti razvoja turizma zajedno sa sektorom uslužnih djelatnosti, što bi otvorile brojne nove razvojne perspektive posmatrane teritorije.

Uz adekvatnu putnu i komunalnu infrastrukturu, veliki broj ljudi koji trenutno živi u neadekvatnim uslovima, riješiće svoje stambeno pitanje, poboljšati kvalitet svog života, rasteretiti vrlo gust centar gradova iz kojih će se izdvojiti buduće opštine i pridružiti se opštem evropskom trendu kvalitetnog života u predgrađima i zdravom i prirodnom ambijentu. Ovo rješenje se vidi kao dobitno rješenje i za gradove kojim sada pripadaju potencijalne opštine.

Infrastruktura

Potrebno je da se nastave ‘neophodni’ infrastrukturni, kulturni i sportski projekti u Prizrenu, Gori (dionica Dragaš-Brod), Vitimirici, uz obraćanje pažnje i na slične potrebe naselja Dobruše i još nekih u kojima žive Bošnjaci u Peći i Istoku, kao i za Mitrovici, Rvatskoj (selo u opštini Leposavić) i Prištini. Infrastrukturni projekti su bili primaran zadatak trenutne političke elite svih ovih godina, oni su gradili ‘mostove’ tamo i gdje nije bilo rijeka, jer se izdvojena budžetska sredstava na ove projekte najbolje mogu zloupotrebili. U fazi naše borbe za opstanak, protiv migracije, siromaštva i raspada obrazovanja, infrastrukturni projekti trebaju biti sekundarnog karaktera, i samo oni najneophodniji se trebaju uzeti u obzir.

Jedan od takvih projekata, koji se ‘obećava’ već godinama unazad, je izgradnja regionalnog puta Prizren-Prevalac, odnosno put kroz Duvsku klisuru, koja važi za najopasnijom dionicom u državi i regionu. Realizacija projekta za ovu magistralnu dionicu, koja povezuje poznati ski-centar ‘Brezovicu’ sa najposećenijim gradom Prizrenom, (kao i Albanijom), zbog sigurnosnog i ekonomskog razloga, treba predstavljati primarni zadatak za sve aktere društveno-političke elite Bošnjaka Kosova. Također, zbog povezivanja naših građana a

prvenstveno zbog ekonomskog razvoja, iako zvuči utopijski, treba insistirati na projektima koji bi povezivali Župu sa Gorom, Župu sa Podgor i put do Tetova.

Zaštita životne sredine

Ako su ekološka sredstva nacije iscrpljena, njezina ekonomija će polako opadati, njezina društvena struktura će se pogoršavati, a njezina politička struktura će se destabilizirati. Ishod će vrlo vjerovatno biti migracije, sukob i nestanak jednog naroda sa svojih prostora.

Treba težiti čistijem okruženju kako bismo zaštitili zdravlje i dobrobit naših građana. Sve lošije stanje okoline ne samo da ugrožava javno zdravlje, ono sprječava ekonomski rast, kao i raznorazne napetosti kao prijetnje sveopšte sigurnosti zajednice.

U ekološkom sektoru, prijetnje nacionalnog identiteta mogu se dogoditi posebno u situacijama kada je identitet povezan sa specifičnim teritorijem, kao što je u našem slučaju Župa i Gora. Ovo je svakako slučaj u situaciji kada se kultura prilagođava načinu života koji je snažno uslovljen prirodnom okolinom. Prema tome, prijetnje životnoj sredini, mogu ugroziti postojanje te kulture, a ponekad i samih njezinih pripadnika, primjera radi, nedavni pokušaj izgradnje hidrocentrala ili uništenje šuma. Potrebno je ispitati i procesuirati sve one koji su tajno djelovali i bili umješani u ovom procesu izgradnje Hidrocentra u Župi i Gori, a osim toga i spriječiti svaki novi pokušaj pokretanja ovakvih projekata o oduzimanju naših rijeka i šuma.

Nadalje, i sam čovjek svojim aktivnostima utiče na stanje životne sredine: na čistoću zraka, vode i zemlje, na koncentraciju stakleničkih plinova koji utiču na klimatske promjene, na količinu otpada koji stvara. Svaki novi proizvod, pa čak i obična bočica vode koju kupimo, ne bi mogli nastati bez energije i materijala, a kad ih jednom potrošimo ili prestanemo koristiti, one postaju otpad koji se mora odvajati, reciklirati, koristiti za proizvodnju električne i toplinske energije, a tek zatim, ako ništa od ovog nije moguće, odložiti na siguran način.

Uza sve izazove, s jasno definiranim principima i ciljevima te energičnim djelovanjem, životnu sredinu je u našim krajevima moguće dugoročno očuvati. Od posebne je važnosti zaštita životne sredine i održivo korištenje prirodnih resursa,

unapređivanje upravljanja životne sredine, spriječavanje onečišćenja životne sredine, integracija životne sredine u druge alternativne sektore (turizam, poljoprivredu, šumarstvo, rudarstvo, promet), jačanje svijesti i uključivanje javnosti u proces donošenja odluka i provedbe mjera, te uloga vlade u sufinansiranju programa i projekata zaštite životne sredine. Sudjelovanjem u edukaciji i međusektorskom suradnjom u području zaštite životne sredine, prirode i održivog razvitka, treba se dati snažan doprinos podizanju svijesti javnosti o potrebi očuvanja životne sredine i prirode u svim oblicima ekonomskog i društvenog djelovanja.

Mislimo, stvarajmo i čuvajmo zeleno svaki dan u godini!

Politika

Ako se ne interesujemo (ne shvatamo ozbiljno, prodamo glas,...) i ne učestvujemo u politička odlučivanja i dešavanja, drugi će se zasigurno zainteresovati i učestvovati u kreiranju i upravljanju naših života. Zar treba dozvoliti onima koji se ipak, bez obzira na sposobnost, zainteresuju za politiku i upravljaju našim životima, pa nas sutra 'odguraju' u sukob sa našim komšijama? Nakon toga, znate li ko će sutra biti u sukob, ratovati i patiti? Mi i naša djeca! Da bi sačuvali svoje interese i pogodnosti, ovi ljudi koji se 'zanimaju za politiku' sutra će u skupštini promijeniti zakone o porezima i slično. Dobiće povlastice, kao što ih već imaju u vidu plata, putovanja... Znate li ko će platiti te troškove kroz poreze, MI! Uskraćivanje osnovnih prava i sloboda u jednom društvu zbog vanrednih pojava i stanja (prirodne katastrofe, pandemije, rat) ima pravo samo država uz monopol prisile, kojom rukovodi ko? Po svojim 'procjenama' i 'sposobnostima' - Izabrani političari! Osobe koje nisu sposobne da stvore normalan socijalni i zdravstveni sistem u državi sjede u Skupštinskim klupama; dakle, zbog nedostatka ovakvih uslova za život, te iste osobe su indirektno odgovorne za hiljade raseljenih, bolesnih i umrlih građana. Znate li ko ih postavlja u Skupštinskim klupama? MI! Može da nas politika ne zanima, da se ne razumijemo u ta 'pokvarena' posla, da izbori služe kako bi 'zaradili' neku 'dnevnicu' - ali to ne umanjuje činjenicu da politika kreira naš svakodnevni život!

Moderna država, u smislu organizacije, je izvedena na osnovama načela ‘podjele vlasti’, odnosno na ‘osnovne funkcije državne vlasti’, odnosno, da ‘onaj koji izdaje zakon, ne treba u isto vrijeme da sudi i upravlja i obrnuto’. Razlozi za ovakav pristup su ‘tehnički i pravni’. Osnovu tehničkog razloga čini ‘specijalizacija’ jer je za vršenje svake od tri osnovne funkcije državne vlasti nužno i postojanje ‘organa’ koji za obavljanje funkcija, koje su mu povjerene, koristi ‘umne i moralne osobine’ ljudskih potencijala, zaposlenih, a za šta je potrebna različita stručna kvalifikacija, nivo sprema, vještine i znanja, koje će biti u funkciji određene državne vlasti. Možemo li se sada zapitati, kakve kvalifikacije i specijalizacije imaju ljudi koje smo odabrali da nas predstavljaju i nose gore navedene visoke i odgovorne funkcije? Ova analiza je imala za cilj da se predstave ‘indirektno’ odgovorni za trenutno stanje koje je zadesilo ovo društvo, odnosno da predstavi NAS kao ‘one’ koji imaju demokratsko pravo da biraju ove iste funkcionere; ali isto tako imaju pravo i da budu birani ako smatraju da se mogu moralno i profesionalno nositi sa ovim odgovornostima, a to NE RADE!

U regionima gdje žive Bošnjaci, se zbog neprofesionalnog pristupa nosioca funkcija, mijenjaju nazivi mjesta, ulica; izdavaju ili ‘zakupe na 99 godina’, ‘utrinska’ zemljišta, odnosno, sprema se teren za totalno iseljavanje i asimilaciju. Jel su nosioci funkcija koji su tu samo zbog plata, svjesni sopstvene odgovornosti o svemu izloženom?

‘Šta se događa kada se društva ne mogu obratiti odgovornima (nosioci političkih funkcija) za svoju zaštitu... (a kako bi se i obratili kad su preveliku odgovornost u ruke uzeli ljudi bez referenci, bez objavljenih biografija, bez znanja o osnovnim pravnim aktima na osnovu kojih treba djelovati..., a osim toga i koji djeluju bez moralnih principa)? U nemogućnosti da se obrate odgovornima za njihov opstanak, društvene skupine će se same morati pobrinuti za svoju sigurnost i očuvanje identiteta; naći će se u situaciji samopomoći. Tako je i nastala ova inicijativa mladih intelektualaca i aktivista ‘NAŠA Inicijativa’ koji će pokušati da ‘minut do 12’ probudi bošnjačku zajednicu iz ‘dubokog sna’ i izolacije, pa na taj način pokuša podignuti svijest naroda o stanju u kojem se nalazi. Ne smije se dozvoliti da oni, koji godinama unazad djeluju za lični i familijarni interes- odnosno da oni koji se “guše” u kriminalu i korupciji, i dalje ostanu bez sluha preostalih intelektualaca bošnjačke zajednice. Samo uz ovakav pristup, odnosno dolaskom na vlast onih kadrova koji će po etičkim standardima ispravno postupati, pravedno,

postujući univerzalne standarde poštenja i odanosti, te uz uslov profesionalnog kvaliteta sposobnosti i stručnosti, ove se protivpravne radnje, mogu svjesti na minimum.

Saradnja i dijalog

Bošnjački narod je bio svjestan činjenice da bi samo sveobuhvatno jedinstvo moglo doprinijeti napretku društva i uspjehu u borbi za opstanak. Međutim, umjesto jedinstva, bošnjačka zajednica, posebno njihovi politički predstavnici su još više razjedinjeni, i dalje se cijepe na ‘ove’ ili ‘one’, dijele na 1-1-1, kao tri zasebne zajednice i interesi, te ne govore jednim glasom da bi promovisali interese bošnjačke zajednice, već promovišu lične i familijarne interese.

- Treba mobilisati sve društveno-političke aktore bošnjačke zajednice kako bi se skinule barijere u vidu regionalnih, ili podgrupnih podjela između Bošnjaka Kosova.
- Bošnjaci Kosova moraju imati udjela u razgovorima Kosovo – Srbija, pogotovo ako se u njima budu tretirala i prava nevećinskih zajednica. Javno treba biti i protiv promjene granica Kosova, jer to nije u interesu građana Kosova, a mi Bošnjaci odvajanjem dijela sjevera, zasebno gubimo i teritoriju i broj Bošnjaka, dok je krajnji cilj oko igara za mijenjanje granica Kosova, zapravo Bosna i Hercegovina.
- Također, zbog interesa bošnjačkog naroda, treba podići saradnju sa svim poslanicima nevećinskih zajednica i sa svim poslanicima iz većinske zajednice i vladom, ali ne na uštrb bilo kojeg bošnjačkog prava. Bošnjaci na Kosovu postali su hermetički zatvorena zajednica koju žele vakimirati umišljeni podanički poslušnici koji imaju svoje dionice u urušavanju i degradaciji bošnjačkog naroda. Nužno je formirati delegaciju koja će poboljšati funkcionalnu saradnju sa našom maticom-državom Bosnom i Hercegovinom. Mi se možemo i ne slagati oko nekih bitnih ili manje bitnih segmenata i osporavati jedni druge ali moramo naći načina da učinimo korisne stvari za dobrobit sviju nas. Ne smije se ignorisati činjenica da bošnjački narod ne može funkcionisati normalno bez matice Bosne. Već godinama u svakoj se izbornoj kampanji obećavalo o podizanju nivoa odnosa i saradnje sa Bosnom, međutim uvijek ostane na tome. Neodgovorno

ponašanje političara koji izvjesno ne žele intitucionalno saradnju sa Bosnom se više ne može tolerisati. Primaran cilj treba biti iskorišćavanje svih mehanizama za ukidanje viznog režima Bosna i Hercegovina – Kosovo, na održavanju postojećih i poboljšanju naših bošnjačkih kontakata i saradnje.

- Treba imati redovne kontakte i odnose sa našom braćom u Sandžaku, Sjevernoj Makedoniji i Albaniji. Osim toga potrebno je i sa predstavnicima međunarodne zajednice održavati kontakte, s ciljem daljnjeg razvoja pravne države, demokratije i ubrzanja euro-atlantskih integracija Kosova, od kojih zavisi naš cjelokupni napredak. Poseban fokus treba biti saradnja sa Evropskom Unijom, Amerikom i Turskom, koje su uvijek bila uz nas kad god nam je bilo potrebno.

Kao što se vidi, siromaštvo, nepravda, uništenje obrazovanja, iseljavanje, degradacija okoline, podjela i slično, u snažnoj su i složenoj interakciji. Iako su svi navedeni sektori i podgrupe isprepleteni i na neki način, jedna drugu uzrokuju i uslovljavaju, uz ovo detaljnu analizu su pokazani sigurnosni problemi, stanje i ‘anomalija’ bošnjačke zajednice na Kosovu.

Opstanak bošnjačke zajednice se danas dovodi u pitanje zbog slabosti vladavine zakona, te političke moći koja često stoji iznad zakona i organizovanog kriminala koji je zahvatio određene segmente društva. Prisutnost korupcije izbjegava pravdu, pa građanin ne može ostvarivati svoja osnovna prava. Neovisna pravda i njeno kvalitetno funkcioniranje od vitalnog je značaja za siguran život i društveni razvoj Bošnjaka Kosova. U jednom društvu u kojem ODGOVORNOST I PRAVDA ne postoji, bilo koji drugi napor je uzaludan!

U Rečane-Prizren, Republika Kosovo

09.08.2020. godine,

U ime inicijativnog odbora ‘NAŠA Inicijativa’:

Esmir Kasi